

Kontrollkäik Politsei- ja Piirivalveameti Ida Prefektuuri korrakaitsebüroo arestimaja Rakvere kambris.

(1) 17.08.2011 viisid õiguskantsleri nõunikud läbi etteteatatud kontrollkäigu Politsei- ja Piirivalveameti Ida Prefektuuri korrakaitsebüroo arestimaja Rakvere kambris (edaspidi Rakvere kamber).

Rakvere kamber on Politsei- ja Piirivalveameti struktuuriüksus, kus viibivad kriminaalmenetluses vahistatud isikud (sh süüdimõistetud isikud, kelle suhtes käib uus kriminaalmenetlus), arestialused, kriminaalmenetluses kahtlustatavana kinni peetud isikud ja vääртеomenetluse raames kinni peetud isikud. Samuti lühiajalised kinni peetud isikud (nt sundtoomisele allutatud isikud).

Varasemalt ei ole õiguskantsler Rakvere kambrist kontrollinud.¹

Kinnipidamiskohti on Rakvere kambris 16 ja kambreid kokku 8, kõik kahekojalised. Kainestuskambreid on lisaks kaks. Rakvere kambris viibivad kinnipeetud keskmiselt 3-7 päeva. Kontrollkäigu ajal viibis Rakvere kambris 8 isikut.

Rakvere kambri hoones on lisaks eriliigilistele kambritele ametnike tööruumid, lühiajaliste kokkusaamiste ruum, toidujagamiseks mõeldud köök ning kinnipeetute pesemisruum ja kinnipeetutele mõeldud kaks jalutushoovi. Kambri korrapidaja kabinetis on kinnipeetutele mõeldud raamatukogu.

Kambri personal koosneb politseiametnikest ja politseiteenistuses mitteolevatest töötajatest (spetsialistid). Rakvere kambris on tervishoiutöötaja, kes ei viibi siiski pidevalt kõnealusel politseihoones.

(2) Kontrollkäigul kontrollis õiguskantsler, täites ühtlasi piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärlikust alandava kohtlemise ja karistamise vastase konventsiooni fakultatiivse protokollis artiklis 3 sätestatud riigi ennetusametuse funktsiooni, kuidas on tagatud inimeste põhiõigused ja -vabadused.

(3) Kontrollkäigu raames küsitleti nelja kinnipeetut, kes valiti välja juhuvaliku teel. Lisaks kontrolliti erinevaid kambreid, külastati toidujagamiseks mõeldud ruumi, pesemisruumi, lühiajaliste kokkusaamiste ruumi, ametnike tööruume ja jalutushoovi.

Rakvere kambris kontrolliti pisteliselt arestimaja tööarvestuse raamatut, kõikide kambris viibivate kinnipeetute isiklike toimikuid (ja muid kinnipidamisega seonduvaid materjale) ning kambri töökorraldusega seonduvaid dokumente.

(4) Hea praktika

Kontrollkäigul põhimõttelisi ja isiku põhiõiguste seisukohalt teravaid rikkumisi ei tuvastatud. Osaliselt on see seotud kaasaegse hoonega, mis on spetsiaalselt isikute kinnipidamiseks ehitatud², kuid teisalt ka kambri ametnike professionaalse suhtumisega oma töösse.

¹ Õiguskantsler kontrollis 03.12.2009 eelmist hoonet, mida kasutati Rakvere kambrina.

² Kontrollkäigul selgus, et hoolimata kaasaegsest hoonest on mõnevõrra keeruline kambrites joogivee kasutamine (kättesaamine kraanist), eriti kainestuskambris, kus isikud on alkoholijoobes. Probleemile juhtisid tähelepanu ka kambri ametnikud.

Hea praktikana tasub esile tuua ametnike punktuaalsust erinevate toimingute dokumenteerimisel. Lisaks õiguskorras selgesõnaliselt nõutud tegevuste fikseerimisele on Rakvere kambris ametnike poolt dokumenteeritud näiteks ravimite kinnipeetutele manustamine, kinnipeetule värskes õhus viibimise õiguse tagamine, kambrisse inventari (nt voodipesu) andmine jne. Vastav praktika on loodud kaitsma ühest küljest kinnipeetute õigusi ja maandama väärkohtlemise riski, kuid teisest küljest ka ametnike kaitseks alusetute kaebuste vastu.

(5) Kokkuvõtteks

Kontrollkäigu tulemuste tõttu ei tee õiguskantsler Politsei- ja Piirivalveametile ja Ida Prefektuurile mitte ühtegi ettepanekut või soovitusi, kuid mõistlik on jätkata Rakvere kambri töökorralduse arendamist veelgi paremate tulemuste saavutamiseks.